

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 136/19
Luxemburg, 7 noiembrie 2019

Hotărârea în cauza C-349/18 – C-351/18
Kanyeba, Nijs și Dedroog

Atunci când un călător urcă la bordul unui tren fără legitimație de transport, acesta încheie un contract cu operatorul de transport

Aceasta este situația în cazul în care accesul la tren este liber

În conformitate cu condițiile sale de transport, Societatea Națională a Căilor Ferate Belgiene (SNCB) amendează călătorii care efectuează o călătorie cu trenul fără a deține o legitimație de transport valabilă. La momentul faptelor în cauză, acestora li s-a oferit posibilitatea de a-și regulariza situația fie prin achitarea imediată a prețului călătoriei, majorat cu o suprataxă denumită „prețul de bord”, fie prin achitarea, în termen de 14 zile de la constatarea încălcării, a unei sume forfetare de 75 de euro. După scurgerea acestui termen de 14 zile, rămânea posibilitatea de a plăti o sumă forfetară de 225 de euro.

În speță, trei călători amendați nu au utilizat niciuna dintre aceste posibilități. Prin urmare, SNCB i-a chemat în judecată în fața Vredegerecht te Antwerpen (judecătorul de pace din Antwerpen, Belgia), pentru a-i obliga să îi plătească, sumele de 880,20 euro, de 1 103,90 euro și, respectiv, de 2 394 de euro. În cadrul acestor cereri, SNCB a susținut că raporturile juridice dintre ea și fiecare dintre călătorii în discuție nu sunt de natură contractuală, ci administrativă, întrucât aceștia nu au cumpărat o legitimație de transport.

Judecătorul de pace ridică problema naturii raportului juridic dintre SNCB și călătorii fără legitimație de transport. În această privință, se pune problema dacă Regulamentul Uniunii privind drepturile și obligațiile călătorilor din transportul feroviar trebuie interpretat în sensul că o situație în care un călător urcă la bordul unui tren în vederea efectuării unei călătorii fără să își fi procurat o legitimație de transport intră în sfera noțiunii de „contract de transport”, în sensul acestui regulament¹. În plus, în caz afirmativ, trebuie să se determine, în lumina Directivei privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, dacă instanța care constată caracterul abuziv al unei clauze penale prevăzute într-un contract încheiat între un profesionist și un consumator poate să reducă cuantumul penalității².

În hotărârea pronunțată astăzi, Curtea de Justiție arată, mai întâi că, pe de o parte, prin faptul că permite accesul liber la tren și, pe de altă parte, prin faptul că urcă la bordul acestuia în vederea efectuării unei călătorii, atât întreprinderea feroviară, cât și călătorul își manifestă voința concordantă de a intra într-un raport contractual.

În ceea ce privește aspectul dacă deținerea unei legitimații de transport de către călător este un element indispensabil pentru a putea considera că există un „contract de transport”, Curtea consideră că legitimația de transport nu este decât instrumentul care materializează contractul de transport. **Noțiunea de „contract de transport” este independentă de deținerea unei legitimații de transport de către călător și include o situație în care un călător urcă la bordul unui tren liber accesibil în vederea efectuării unei călătorii fără să își fi procurat legitimație de transport.** În lipsa unor dispoziții în această privință în Regulamentul nr. 1371/2007, o astfel de interpretare nu afectează însă validitatea acestui contract sau consecințele care pot decurge din

¹ Articolul 3 punctul 8 din Regulamentul (CE) nr. 1371/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2007 privind drepturile și obligațiile călătorilor din transportul feroviar (JO 2007, L 315, p. 14).

² Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO 1993, L 95, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 273).

neexecutarea de către una dintre părți a obligațiilor sale contractuale, care rămân reglementate de dreptul național aplicabil.

În ceea ce privește competența instanței naționale de a modera clauza penală care ar fi, eventual, abuzivă, Curtea constată că aceasta face parte din condițiile generale de transport ale SNCB, în privința cărora instanța națională precizează că sunt „considerate de aplicabilitate generală, dat fiind caracterul lor normativ”, și că fac obiectul unei „publicări într-un buletin oficial al statului”.

Dispozițiile directivei nu se aplică clauzelor contractuale care reflectă în special acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii.

Cu toate acestea, această excludere din domeniul de aplicare al directivei presupune, potrivit jurisprudenței Curții, îndeplinirea a două condiții. Pe de o parte, clauza contractuală trebuie să reflecte un act cu putere de lege sau o normă administrativă, iar pe de altă parte, această dispoziție trebuie să fie obligatorie. Verificarea îndeplinirii acestor condiții este de competența instanței naționale.

Dacă aceste condiții nu sunt îndeplinite din perspectiva instanței naționale și dacă aceasta consideră că clauza penală intră în domeniul de aplicare al directivei, Curtea amintește că aceasta nu poate reduce quantumul penalității considerate abuzive și nici nu poate să înlocuiască clauza menționată, în temeiul principiilor din dreptul național al contractelor, cu o dispoziție de drept național cu caracter supletiv, ci trebuie în principiu să înlăture aplicarea acesteia, cu excepția cazului în care contractul în cauză nu poate continua să existe în cazul eliminării clauzei abuzive, iar anularea contractului în ansamblul său expune consumatorul unor consecințe deosebit de prejudiciabile.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293